

Äldreboendeplanering för innerstaden 2011-2013

Ärendets beredning

Ärendets framtagande är ett samarbete mellan äldreomsorgen inom stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm.

Bakgrund

Planeringsregioner för äldreboendeplanering är sedan 2009 fyra till antalet. Region Södermalm som varit en egen region flyttades då över till region innerstaden.

De fyra regionerna är:

Västerort, som omfattar stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma.

Innerstaden, som omfattar Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm.

Östra söderort, som omfattar stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta.

Västra söderort, som omfattar stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö.

De fyra stadsdelsförvaltningarna i region innerstaden har inför budget 2011 med inriktning för 2012-2013 beslutat att i samverkan ta fram en gemensam äldreboendeplanering. Valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboendena har förändrat förutsättningarna för äldreboendeplaneringen och en konsekvens har blivit att det är svårare att bedöma framtida behov utifrån enbart befolkningsprognosen. Äldreboendeplaneringen redovisar endast behov och resurser samt hur dessa används inom innerstadens stadsdelsområden.

Planeringsförutsättningar

Äldreboendeplaneringen för 2011-2013 för innerstaden bygger på utrednings- och statistikkontorets (USK) prognos för 2009. Tidigare äldreboendeplaneringar har

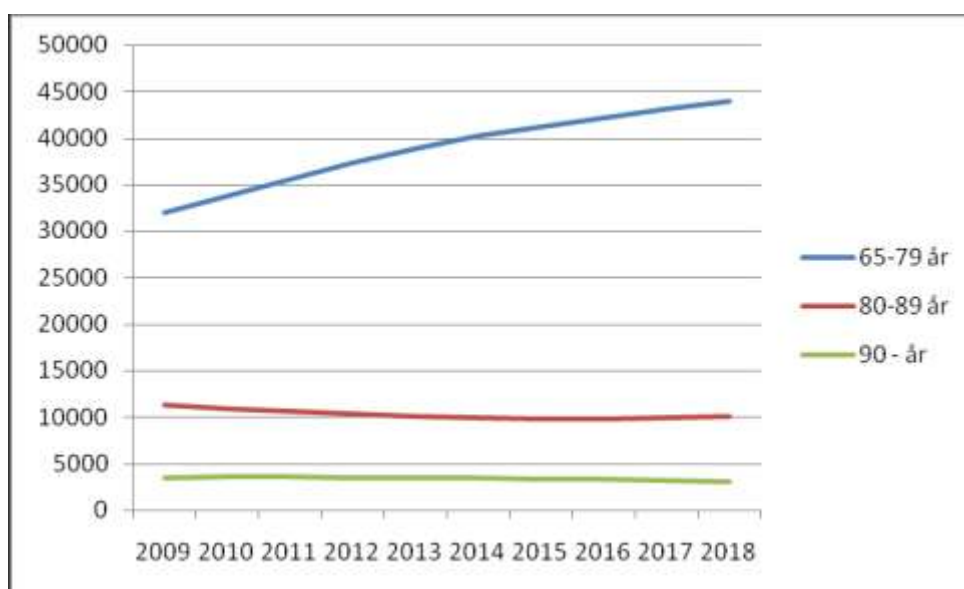
byggt på en framskriven prognos av befolkning och behov som USK tagit fram på uppdrag av äldreförvaltningen.

Befolkningsutvecklingen

Hela innerstaden

(Se tabell för respektive stadsdelsområde i bilaga)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
65-79 år	31919	33757	35530	37289	38851	40112	41206	42151	43126	43893
80-89 år	11263	10828	10515	10309	10031	9848	9778	9734	9832	10043
90 – år	3447	3538	3558	3479	3454	3394	3305	3241	3130	3047

Befolkningsutveckling i innerstadens stadsdelsområden är likartad under perioden 2011-2013. Sammantaget ökar den yngsta åldersgruppen medan gruppen 80-89 år minskar i olika omfattning. På Södermalm ökar gruppen 90 år och äldre något medan den minskar i övriga stadsdelsområden.

Nuläget - vård- och omsorgsboende, februari 2010

Antal bostäder i vård- och omsorgsboende i egen regi och på entreprenad inom region innerstaden

	Antal bostäder					
Stadsdelsnämnd	Somatisk	Demens	Äldrepsykiatri	Korttidsvård		Totalt
				Somatisk	Demens	
Kungsholmen	140	204	23	9	8	384
Norrmalm	94	201	18	14*		327
Östermalm	235	230	15	10	5	495
Södermalm	412	308	11	33	10	774
Totalt	881	943	67	66	23	1980

* Korttidsvården skiljer inte på dementa och somatiska platser.

Antal personer i innerstaden som har behov av bostad i vård- och omsorgsboende (egen regi, entreprenad och enskild regi)

	Antal personer					
Stadsdelsnämnd	Somatisk	Demens	Äldrepsykiatri	Korttidsvård		Totalt
				Somatisk	Demens	
Kungsholmen	232	241	22**	5	5	505
Norrmalm	139	246	34**	25		444
Östermalm	431**	260	12	18	3	724
Södermalm	420	334	22**	20	8	804
Totalt	1222	1081	90	68	16	2477

**inklusive personer som bor på HVB-hem (Hem för vård och boende)
Kungsholmen 6, Norrmalm 14, Östermalm 20 och Södermalm 6.

Antal personer i innerstaden som har bostad i vård- och omsorgsboende inom det egna stadsdelområdet (egen regi och entreprenad)

	Antal personer					
Stadsdelsnämnd	Somatisk	Demens	Äldrepsykiatri	Korttidsvård		Totalt
				Somatisk	Demens	
Kungsholmen	122	180	8	5	4	319
Norrmalm	82	170	16	25		293
Östermalm	273	162	12	12	3	462
Södermalm	297	247	9	20	8	581
Totalt	774	759	45	62	15	1655

Antal personer som bor i andra stadsdelområden i innerstaden inklusive korttidsvård (egen regi och entreprenad)

Köpande stadsdelsnämnd	Säljande stadsdelsnämnd				Totalt
	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm	
Kungsholmen		8	3	11	22
Norrmalm	6		11	8	25
Östermalm	11	11		23	45
Södermalm	6	4	11		21
Totalt	23	23	25	42	

Tabellen ovan visar hur innerstadens stadsdelsnämnder köper och säljer bostäder i vård- och omsorgsboende mellan varandra. Kungsholmen och Norrmalm köper respektive säljer ungefär lika många bostäder medan Östermalm köper nästan dubbelt så många bostäder som man säljer. På Södermalm är förhållandet det motsatta.

De mest efterfrågade vård- och omsorgsboendena

Uppgifter om hur de äldre flyttar, till bostäder inom eller utom stadsdelsområdet, går i dagsläget inte att få fram ur Paraplysystemet. I stället har förvaltningarna valt att titta på den enskildes val av vård- och omsorgsboende.

Uppgifterna är hämtade från Paraplysystemet och visar antal personer som står i kö. Endast de vård- och omsorgsboenden med mer än fem personer i kö är redovisade i tabellen.

	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm
Stockholms sjukhem (p)	14			
Borgerskapet (p)	15	8	23	56
Marieberg (p)	6			
Nockebyhöjden (p)	5			
Herden (p)	8			
Serafen (er)	6			
Guldbrylloppshemmet (er)				14
Nytorpgården (er)				13
	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm
Villa Cederschiöld (p)				10
Vindragaren (e)				8
Danvikshem (p)			5	10
Hornstull (e)				5
Katarinagården (er)				5
Sofiagården (e)				5
Finskt Äldrecentrum (p)				6
Riddargården (e)		25		
Sabbatsbergsbyn (e)		11		
Vasen (e)		7		
Dalahöjden (p)		5		
Löjtnantsgården (p)		11	47	
Magnoliagården(er)		9		
Brahem (p)			17	
Dianagården (e)			7	
Kampementet (e)			8	
Kattrumpstullen (e)			7	
Körsbärsgården (e)			14	
Linnégården (e)			9	

er = egen regi

e = entreprenad

p = privat (ramavtal/enskild regi)

De flesta personer vars önskemål redovisas i tabellen ovan har redan ett vård- och omsorgsboende men kvarstår i kön i avvaktan på ett erbjudande om ett annat alternativ. Erfarenheten visar dock att ett fåtal tackar ja till ett nytt erbjudande om boende. Det är för många en trygghet att stå kvar i kön och veta att möjligheten finns att flytta.

Förvaltningarna kan konstatera att flertalet vill flytta inom stadsdelsområdet. De vård- och omsorgsboenden som är mest efterfrågade av de äldre, vilket för flertalet beror på vård- och omsorgsboendets goda rykte, är Borgerskapet, Löjtnantsgården, Riddargården, Körsbärgsgården, Danvikshem, Guldbryllupshemmet och Stockholms sjukhem. Brahem på Östermalm är ett helt nytt enskilt vård- och omsorgsboende dit många vill flytta.

Bedömning av standarden av vård- och omsorgsboendena

Kungsholmens stadsdelsområde

Samtliga vård- och omsorgsboenden inom Kungsholmens stadsdelsnämnd har en god standard. För närvarande pågår planering för upprustning av de gemensamma köken på S:t Eriks vård- och omsorgsboende. Under 2009 genomfördes en fullständig upprustning av de gemensamma köken på Solbacken. Micasa Fastigheter genomför en allmän upprustning av alla gemensamma utrymmen på Alströmerhemmet.

Norrmalms stadsdelsområde

Samtliga vård- och omsorgsboende på Norrmalm har en god standard förutom Klockhuset i Sabbatsberg där rummen saknar trinetter. Micasa Fastigheter genomför en allmän upprustning av samtliga Norrmalms vård- och omsorgsboenden. Upprustningen innefattar bland annat genomgång av ventilationssystem, inläggning av nya golv, ommålning och ny belysning.

Östermalms stadsdelsområde

Länsstyrelsen har efter flera tillsynsbesök konstaterat att Körsbärgsgården inte uppfyller kraven på ett vård- och omsorgsboende vad gäller den fysiska miljön. Östermalms stadsdelsförvaltning har därför tillsammans med Röda Korset, som driver verksamheten, och fastighetsägaren Micasa inlett en planering för att flytta verksamheten till nya lokaler i närheten av det befintliga vård- och omsorgsboendet. Övriga vård- och omsorgsboenden inom stadsdelsområdet har en god standard.

Södermalms stadsdelsområde

Länsstyrelsen har vid ett flertal tillfällen riktat kritik mot bostadsstandarden på Hornstulls vård- och omsorgsboende eftersom bostäderna saknar kokmöjligheter och ett eget hygienutrymme. Boverkets normer för bostadsstandard uppfylls inte och för att uppfylla kraven krävs en ombyggnation. Vindragarens vård- och omsorgsboende har otidsenliga lokaler som är insprängda i Reimersuddes seniorboende. Dessutom är lokalerna utspridda i två huskroppar och på fyra våningsplan vilket försvårar samordningen av verksamheten. Övriga vård- och omsorgsboenden inom stadsdelsområdet har en god standard. Micasa Fastigheter genomför kontinuerligt allmänna upprustningar av lokalerna.

Planerade och pågående förändringar

Kungsholmens stadsdelsområde

Diskussioner förs allmänt kring behov av minskning av antalet platser i vård- och omsorgsboende på grund av minskat befolkningsunderlag avseende personer 80 år och äldre.

Norrmalms stadsdelsområde

Norrmalms stadsdelsnämnd har under 2009 avvecklat verksamheten inom Vädurens vård- och omsorgsboende. Fastigheten byggs om till trygghetsboende samt ett vård- och omsorgsboende som kommer att drivas av Röda Korset (Körsbärsgården som flyttar från Östermalm). Inflyttning beräknas till 1 januari 2012.

Trenden är att efterfrågan på servicehus minskar allteftersom fler alternativ som senior- och trygghetsboenden finns att tillgå. Servicehuset på Väderkvarnen kommer på sikt att avvecklas och byggas om till vård- och omsorgsboende eller trygghetsboende.

Östermalms stadsdelsområde

Körsbärsgårdens verksamhet drivs på entreprenad av Röda Korset. Avtalet mellan stadsdelsnämnden och Röda Korset går ut 31 januari 2012. Enligt den planering som finns för vård- och omsorgsboendet kommer verksamheten övergå i enskild regi och flytta till Vädurens ombyggda vård- och omsorgsboende.

Södermalms stadsdelsområde

Stadsdelsförvaltningen lägger fram ett förslag till stadsdelsnämnden om att få i uppdrag att ta fram ett genomförandebeslut för en ombyggnation av Hornstulls vård- och omsorgsboende.

Södermalms stadsdelsförvaltning ska utreda det totala behovet av korttidsvård för stadsdelsområdet men behovsinventering av korttidsvård kommer också att ske i samråd med övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden. En ny geografisk placering av korttidsvården inom stadsdelsområdet kan bli aktuell efter genomförd utredning.

Heldygnssorg

Idag finns totalt i innerstaden 1824 bostäder i vård- och omsorgsboende med heldygnssorg varav 881 med somatisk inriktning och 943 med demensinriktning. Antalet personer i innerstaden som i dagsläget har behov av bostad med somatisk inriktning är 1222 och demensinriktning 1081. Östermalms behov tillgodoses till cirka 30 % av köpta bostäder.

Behovet av bostäder i vård- och omsorgsboende och fördelningen av bostäder med somatisk inriktning och demens inriktning kommer att ses över under perioden.

Äldrepsykiatri

Inom hela innerstaden finns totalt 67 bostäder med äldrepsykiatrisk inriktning. Det finns ingen kö inom någon av stadsdelarna. Kungsholmen har under hösten 2009 utökat antalet bostäder från 12 till 23.

Kungsholmen har svårt att hyra ut alla bostäder. För närvarande är tre bostäder tomma, 11 bostäder hyrs av personer från Kungsholmen, två säljs till Södermalm, två till Norrmalm och fem till andra stadsdelsområden. Övriga stadsdelsnämnder i innerstaden har inga tomma bostäder.

När behov att flytta till vård- och omsorgsboende uppstår för denna grupp är behovet ofta akut och erbjudande måste ges omedelbart när den enskilde är motiverad. Det har varit svårt att hyra ut bostäderna i det nystartade Linneatorpet men Kungsholmens stadsdelsförvaltning kan nu se att efterfrågan ökar.

Äldrepsykiatri redovisas på olika sätt i Paraplysystemet, till exempel sjukhem, gruppboende, ålderdomshem, HVB/Familjehem eller profilboende.

Konsekvenserna blir att det är svårt att få en bild av hur många bostäder i äldrepsykiatri det finns. Förvaltningarna bör se över så att alla bostäder med äldrepsykiatrisk inriktning har rätt kodning i Paraplysystemet.

Förvaltningarna kommer tillsammans att noga följa behovet av bostäder för personer med äldrepsykiatrisk diagnos. Bedömningen är dock att behovet av bostäder i innerstaden är tillräckligt.

Korttidsvård

Inom hela innerstaden finns totalt 89 platser med korttidsvård och behovet är 84 platser.

Behov av att köpa platser mellan stadsdelsförvaltningarna finns inte längre. Efter införandet av valfrihetssystemet bör den enskilde inte placeras på korttidsvård i väntan på ett vård- och omsorgsboende. Med nuvarande system kan den enskilde oftast få en plats på ett av de valda alternativen av vård- och omsorgsboende och har möjlighet att flytta till ett annat alternativ om de inte är nöjda med platsen.

Avlastning och växelvård är ett värdefullt stöd till anhörigvårdarna. Varje stadsdelsområde bör ha en egen korttidsvård för att tillgodose anhörigas önskemål om närhet till den närstående.

Inom Kungsholmen och Södermalm finns i dagsläget tomma platser inom korttidsvården med somatisk inriktning. Norrmalms korttidsboende har full beläggning.

Södermalm har 43 platser med korttidsvård och behov av 28 platser för egen del. Två platser säljs till Kungsholmen, en plats till Östermalm, sju platser till andra stadsdelsområden, tre platser till andra kommuner och två platser är tomma. Behovet av korttidsvård ska utredas i samverkan med de övriga stadsdelsnämnderna i innerstaden.

Sammanfattande analys

Befolkningsutvecklingen i innerstadens stadsdelsområden är likartad under perioden 2011-2013. Gruppen 80 år och äldre kommer att minska under perioden vilket sannolikt resulterar i ett minskat behov av vård- och omsorgsboende. I tidigare äldreboendeplaner har konstaterats att det kommer att finnas ett visst överskott av bostäder i vård- och omsorgsboende i innerstaden. Förvaltningarna har dock gjort bedömningen att ett antal av dessa bostäder kommer att vara attraktiva för äldre från övriga regioner som vill flytta till innerstaden på grund av bland annat bra kommunikationer för anhöriga.

Ännu kan förvaltningarna inte dra några säkra slutsatser av hur valfrihetssystemet kommer att påverka planeringen av framtida vård- och omsorgsboenden. Inga tydliga flyttströmmar kan ses eftersom det inte går att få fram hur många som flyttar efter att ha fått en tillfällig permanentbostad i avvaktan på ledig bostad på

det önskade boendet. Förvaltningarnas uppfattning är att det trots allt inte är så många som vill eller klarar genomgå en andra flytt.

Förvaltningarna kan konstatera att flertalet vill bo inom det egna stadsdelsområdet. De vård- och omsorgsboenden som är mest efterfrågade av de äldre, vilket för flertalet beror på det goda ryktet, är Borgerskapet (p), Löjtnantsgården (p), Riddargården (e), Körsbärgsgården (e, blir p), Danvikshem (p), Guldbroölloppshemmet (er) och Stockholms sjukhem (p). Brahem (p) på Östermalm är ett helt nytt enskilt boende dit många vill flytta.

En konsekvens av stadens valfrihetssystem är att det inte är lika lätt att förutse den enskildes val av vård- och omsorgsboende och att planera omfattningen av vård- och omsorgsboende inom respektive stadsdelsområde. En annan osäkerhetsfaktor är hur LOV, lagen om valfrihet, kommer att påverka äldreboendeplaneringen.

I innerstaden finns det totalt 1824 bostäder med somatisk och demens inriktning som drivs i egen regi och på entreprenad. Antalet personer i innerstaden som i dagsläget har behov av bostad med somatisk inriktning är 1222 och demensinriktning 1081.

Behovet av bostäder i vård- och omsorgsboende och fördelningen av bostäder med somatisk inriktning och demens inriktning kommer att ses över under perioden.

Bedömningen är att behovet av äldrepsykiatriska bostäder i innerstaden är tillräckligt. Förvaltningarna kommer tillsammans att noga följa behovet av bostäder för personer med äldrepsykiatrisk diagnos.

Sammantaget i innerstaden finns för många platser med korttidsvård. Behovet av korttidsvård kommer att utredas i samverkan mellan stadsdelsnämnderna i innerstaden.

En äldreboendeplanering på längre sikt bör genomföras i likhet med de äldreboendeplaner som tidigare gjorts på initiativ från äldreförvaltningen. De fyra regionernas planer bör ha en likartad utformning och utgå från en befolknings- och behovsprognos på längre sikt. Resultaten från SNAC-projektet på Kungsholmen och Vision 2030 bör ligga till grund för framtidens äldreboendeplanering. Äldreförvaltningen bör ha i uppdrag att för staden samordna regionernas äldreboendeplaner.

Bilagor:

1. Befolkningsprognoser samtliga sdn.
2. Inventering av vård- och omsorgsboenden, korttidsvård och servicehus inom samtliga sdn i februari 2010.